

Aan
de gemeenteraad

Datum 10 maart 2020
Zaaknummer InProces BBV: 2019-0107172
Betreft Beschikbaar stellen van een krediet voor de aanpak herinrichting en herpositionering Hof van Nederland

Vergadering van Portefeuillehouder: Piet Sleeking
Begrotingsprogramma Leefbaar & Veilig Dordrecht
Kernteam/Opgave: Musea - Bedrijfsvoering
Auteur: Patricia de Weichs de Wenne
E-mail: p.de.weichsdewenne@dordrecht.nl
Verantwoordelijke:
Openbaar: Ja

Voorgesteld besluit

een investeringskrediet van € 515.000,- beschikbaar te stellen voor herinrichting en herpositionering van het Hof van Nederland en deze kosten te dekken uit de reserve SI nazorg Hof.

Raadsvoorstel

Wat is het doel?

Het Hof van Nederland is geopend in april 2015 op koningsdag nieuwe stijl. Het is onderdeel van de ontwikkeling van het Hofkwartier waartoe ook het Dordrechts Museum (gereed 2010), The Movies (gereed 2013) en de Kloostertuin (gereed 2009) behoren. Het museum ontvangt momenteel gemiddeld 20.000 bezoekers per jaar. Inmiddels heeft een evaluatie plaatsgevonden en is het duidelijk dat aanpassingen nodig zijn. Een voorstel waarin de aanpassingen worden toegelicht vindt u in de bijlage.

Wat zijn per besispunt de argumenten en wat is hierop de toelichting?

Argumenten:

1. Bij de opening van het Hof in 2015 is afgesproken om na enkele jaren het Hof van Nederland te evalueren en zo nodig aanpassingen te verrichten. Hiervoor is destijds een bedrag van € 515.000,- gereserveerd.
2. Bij de start van het project is ingeschat dat het Hof gemiddeld 40.000 bezoekers per jaar zou trekken. Deze schatting was te optimistisch. Op het moment ontvangt het Hof circa 20.000 bezoekers per jaar, en dat aantal daalt ieder jaar. Het financiële tekort dat hierdoor optreedt wordt daarom ook ieder jaar groter. Door aanpassingen en het opnieuw vermarkten van het Hof (herpositioneren) zal de belangstelling toenemen en zullen de bezoekersaantallen stijgen tot circa 30.000 bezoekers per jaar.
3. Het huidige concept is verouderd. De afgelopen jaren zijn de inzichten over historische musea en de verwachtingen van museumbezoek door bezoekers flink gewijzigd. Waar eerst nog werd verwacht dat meer diepgang zou leiden tot minder bezoekers, wijst de praktijk uit dat juist in Het Hof van Nederland meer uitleg gewenst is. Bezoekers verwachten steeds meer uitleg in de context van een beleving of 'experience' in het museum. Na een

rondgang door experts uit het veld, en met behulp van informatie van bezoekers en vrijwilligers is gebleken dat een overkoepelend verhaal met een centraal thema daarvoor cruciaal is. Het gevoel van beleving kan worden vergroot door het toevoegen van het verhaal over het gebouw: 'het Hof spreekt' (zie bijlage).

4. De Dordtenaar verdient het om trots te zijn op het Hof. Net als het Dordrechts Museum en Huis Van Gijn moet het een gevoel van trots oproepen. De positionering zal er dan meer zo uit gaan zien: *In Het Hof van Nederland ontdek je welke belangrijke rol Dordrecht, als de oudste stad van Holland, heeft gespeeld in onze nationale geschiedenis. Als plaats van herinnering voor de Nederlandse geschiedenis. Als gaststad van 2 historische vergaderingen, met verstrekkende gevolgen: de Eerste Vrije Statenvergadering in 1572 en de Synode van Dordrecht in 1618-1619. Als plek waar generaties lang is samengekomen, tot op de dag van vandaag.* Het Hof van Nederland is een van de weinige gebouwen in Nederland die dit historische gevoel kunnen oproepen bij het publiek. Bezoekers zullen het Hof gaan zien als een 'lieu de memoire'. Het oude klooster staat immers al eeuwenlang in het hart van Dordrecht en heeft de hele geschiedenis vanaf het ontstaan in 1275 als het ware aan zich voorbij zien trekken.
5. Het Hof springt in zijn huidige vorm niet voldoende in op gezinnen en, in mindere mate, op schoolklassen. In de nieuwe situatie maken we het Hof ook toegankelijk voor deze groepen. Dit doen we in aansluiting op 'het Hof spreekt' en door in te zetten op analoge en digitale spel(vormen) – spellen die op zaal worden gespeeld. Het Hof vertelt vanuit zijn herinnering, maar is soms delen van zijn geheugen kwijt. Gezinnen en schoolklassen wordt gevraagd mee te denken met het Hof. De spellen zijn uitdagend, stimuleren tot samenwerken en inspireren tot herhaalbezoek. Dit concept is nieuw voor Dordrecht; het Hof wordt een museale omgeving waarin het educatieve element ruimte krijgt in de vaste opstelling. Deze plannen sluiten aan bij het cultuurbeleid van de rijksoverheid: "Het is van belang dat scholen en bijvoorbeeld musea goed samenwerken om kinderen en jongeren het erfgoed te laten beleven." [brief Erfgoed Telt]
6. Tot slot slaat Het Hof van Nederland in de huidige opzet onvoldoende een brug naar de hedendaagse samenleving. In de nieuwe opstelling komt, behalve de film, ruimte voor de actuele dialoog over de thema's vrijheid en tolerantie. Deze thema's komen voort uit de belangrijkste verhaallijn in het Hof – die over de Tachtigjarige Oorlog, Eerste Vrije Statenvergadering en Synode van Dordrecht en sluiten aan bij de belevingswereld van nu. Eind juni 2019 presenteerde het Sociaal Cultureel Planbureau een onderzoek dat vrijheid als een van de pijlers wordt gezien van de Nederlandse identiteit. Het Hof wil bezoekers stimuleren niet alleen kennis te nemen van het verleden, maar ook na te denken over het heden en de toekomst.

Wat zijn kanttekeningen en/of risico's bij dit voorstel?

Het risico bestaat dat het aantal bezoekers niet toeneemt. Dit risico is echter beperkt. Gezinnen en schoolklassen (uit de regio) zullen hun weg naar het Hof in de nieuwe situatie beter vinden, en zullen actief worden benaderd. De 'grijze golf' bezoekt regelmatig een museum en is steeds meer geïnteresseerd in de geschiedenis van ons eigen land. Deze groep wordt extra bediend door het bieden van meer uitleg op zaal. Daarnaast neemt het museumbezoek in zijn algemeenheid en het toerisme in Dordrecht steeds meer toe.

Welk (participatie)proces is doorlopen om tot dit voorstel te komen?

Naast een bezoekersonderzoek hebben er meerdere gesprekken plaatsgevonden met inhoudelijke experts op twee fronten. Allereerst is er een historisch klankbord geformeerd, bestaande uit professor Judith Pollmann (Universiteit Leiden), emeritus-professor Henk van Nierop (Universiteit van Amsterdam) en universitair docent Joop Koopmans (Rijksuniversiteit Groningen). Met deze inhoudelijke klankbordgroep is een nieuwe verhaallijn vastgesteld. Daarnaast zijn er twee bijeenkomsten geweest van een adviesraad bestaande uit diverse museumdirecteuren van stedelijke musea. Zij hebben de huidige opstelling beoordeeld en advies gegeven over verbeteringen. Hieruit kwam duidelijk naar voren dat er teveel verhaallijnen worden verteld en dat de bezoekersbeleving verbeterd zou kunnen worden. Tot slot zijn er regelmatig gesprekken met de vrijwilligers van Het Hof over hun ervaringen met de vaste opstelling, de bezoekers en het gebouw. Hun aanbevelingen worden meegenomen in de herinrichting van het museum.

Wat zijn de belangrijkste gerelateerde besluiten?

Raadsinformatiebrief d.d. 25 oktober 2011 over Huisvesting publieksfuncties Erfgoedcentrum DiEP-inrichting en pr (RIS-nummer - 724730)

Hoe wordt dit betaald?

De herinrichting en herpositionering van het Hof van Nederland worden betaald vanuit het reeds gereserveerde bedrag van € 515.000,- ten behoeve van SI nazorg Hof.

Wat is het vervolg op het raadsbesluit?

Na de aanscherping van de kernpropositie en de herinrichting kunnen we Het Hof van Nederland helder en steviger op de kaart zetten. Het toevoegen van educatieve elementen om van de bezoekerservaring een beleving met meer inhoud te maken (zie ook de bijlage) biedt ons de mogelijkheid om meer doelgroepen aan te spreken zoals families met kinderen, jongeren en het onderwijs (PO & VO).

Rond en na de 'heropening' zal een uitgebreide campagne gevoerd worden. Tevens maken we van de 'tijdelijke' tentoonstellingsruimte een 'schatkamer van het archief' waarin we bijzondere archiefstukken en objecten tentoonstellen onder het motto 800 jaar Dordtenaren. Deze presentatie wisselt ieder jaar van thema en is gratis te bezoeken.

Daarna zullen we jaarlijks Het Hof onder de aandacht blijven brengen met een gedegen communicatie-aanpak. Evenementen zorgen voor diverse communicatiemomenten, maar ook de aansluiting bij landelijke initiatieven zoals de Canon van Nederland biedt diverse promotionele mogelijkheden. Verder zal Het Hof centraal staan bij de viering en herdenking van 19 juli 1572 (Eerste Vrije Statenvergadering).

De raad van de gemeente DORDRECHT;

gezien het voorstel van het college van Burgemeester en Wethouders van 10 maart 2020 inzake Beschikbaar stellen van een krediet voor de aanpak herinrichting en herpositionering Hof van Nederland;

gelet op artikel 160, lid 1 onder b van de Gemeentewet; artikel 192, lid 1 van de Gemeentewet;

b e s l u i t :

een investeringskrediet van € 515.000,- beschikbaar te stellen voor herinrichting en herpositionering van het Hof van Nederland en deze kosten te dekken uit de reserve SI nazorg Hof.

Aldus besloten in de vergadering van

Bijlagen

---

1. BWN 220009 - Voorblad.xls
2. BWN 220009 - Rubriek 6
3. BWN 220009 - Rubriek 7
4. Bijlage Hof van Nederland